

Dr. Szabó Pál Tivadar (szerk.):

Hazai és külföldi pszichológusok önmagukról és mások róluk

Pszichológiai szöveggyűjtemény

Nemzeti Tankönyvkiadó Rt., Budapest, 1999. 286 oldal.

A nemrég elhunyt kiváló gyógypedagógus-pszichológus utolsó munkáját kapja az olvasó ezzel a pszichológiai szöveggyűjteménnyel. A huszadik század legjelentősebb magyar és külföldi pszichológusai munkásságának lényegét, a pszichológia főbb területeinek fejlődési irányait szándékozik bemutatni. Amint bevezetőjében *Völgyessy Pál* professzor joggal hívja fel a figyelmet: napjaink művelt emberének tudnia kell, „hogya a világban való létezés egy folyamat része. Az elődök gondolatai, eredményei nem kerülhetők meg, főleg nem megtagadhatók”. A pszichológia tudományának úttörői között pedig kiemelkedő magyar elmélet találunk és olyan intézményeket, amelyeket a világban ma is számon tartanak szakmai körökben.

A *gyógypedagógus* számára is ismerős arcok tűnnek fel, bizonyítván, hogy a fogyatékos/akadályozott gyermekek problémáinak megoldásán a pszichológusok és gyógypedagógusok mindig kéz a kézben munkálkodtak. *Nagy László, Ranschburg Pál, Szondi Lipót* mellett feltűnik már a század második feléből *Mérei Ferenc, György Júlia*, valamint *Kardos Lajos, Radnai Béta, Várkonyi Dezső Hildebrand* alakja (hogy csak azokra utaljunk, akik a fogyatékosok problémáival vagy a gyógypedagógus-képzéssel közelebbről is foglalkoztak). Néhányunknak volt szerencsénk őket személyesen is ismerni, tőlük tanulni.

A képet a pszichológia tudományát alakító, *kiemelkedő külföldi tudósok*, mint *Preyer, Freud és lánya, Jung, Watson, Piaget, Lurija, Elkonyin, Leontyev, Wallon, Moreno és Eysenck* egészíti ki.

Kiváló hazai szakembernek a *Magyar Pszichológiai Szemlében*, és a *Pszichológiában* megjelent írásaiból valók az ismertetések, általában lezárt életpályákról. Két kivételt említ a szerkesztő: *Szondi Lipótról* nem folyóiratból, hanem *Benedek István*, az egykori munkatárs és hűséges barát könyvéből olvashatunk melegsavú ismertetést, kemény korrajzot és a sorsanalízis tudományának rövid összefoglalóját. *Eysenck* professzorral való beszélgetés pedig a téma fontossága miatt nem mellőzhető.

Ajánljuk ezt a munkát minden gyógypedagógiai intézmény könyvtárába, de jól egészíti ki a személyes könyvtárakat is, hiszen újra és újra olvasva, biztos eligazító jelzéseket találunk nemcsak a pszichológia, de a gyógypedagógia fejlődésének megismeréséhez.

Hatos Gyula

Beszámoló egy nemzetközi konferenciáról

2001. október 24-27-e között nemzetközi konferenciát rendezett a budapesti vakok iskolája. A tudományos konferencia életre hívásához két fontos győgyepedagógia-történeti dátum adta az alkalmat; a vak gyermekek oktatásának 175 éves és az iskolai épület átadásának 100 éves évfordulója. A két jeles esemény évfordulóinak egybeesését méltóképpen szolgálta a hazai, a környező és az iskolát nemzetközi programok révén támogató távolabbi országok látássérültekkel foglalkozó intézetei részvételével összehívott értekezlet.

A magyar tiflopedagógiát a vendéglátók mellett a debreceni és a budapesti gyengénlátók iskolái, a pécsi látássérültek alapítványi iskolája, a halmozottan sérültekkel foglalkozó Vakok Batthyány László Római Katolikus iskolája, a Látásvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság, a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége, a Vakok Állami Intézete, a Vakok Elemi Rehabilitációs Csoportja, a Győgyepedagógiai Szemle főszerkesztője, valamint az ELTE Bárczi Gusztáv Győgyepedagógiai Főiskolai Kar munkatársai képviselték. A Szól a Szív Alapítvány és a Magyarországi Zsidó Szociális Segély az iskola magyarországi támogatói körét, a vak gyermekeket nevelő szülőket a Szülő Szervezet reprezentálta.

A külföldi testvérintézetek Romániából, Szlovákiából, Csehországból, Ukrajnából, Lengyelországból, Németországból, Finnországból, Hollandiából és az Amerikai Egyesült Államokból küldték el kollégáikat e neves rendezvényre. Az iskolával egy évtizede szoros kapcsolatban álló és egyik legfőbb szakmai és anyagi támogatást nyújtó amerikai intézmény, a Perkins Vakok Iskolája és a Hilton/Perkins Alapítvány képviselői sajnos nem tudtak ellátogatni az országukat és a világ közvéleményét is megrázó terrortámadás miatt.

A szakmai program plenáris és szekcióülésekből, a külföldi iskolákat bemutató videofilm-vetítésekből és a budapesti intézményekben tett látogatósokból állt.

A konferenciát *Helesfai Katalin* igazgató asszony nyitotta meg a vendéglátók nevében.

Őt követte *Schiffer János* főpolgármester-helyettes köszöntője, melyben méltatta a nagyhirű intézmény sokoldalú tevékenységét, szakmaiságát és a vak gyermekek nevelése-oktatása ügyében tett önfeláldozó munkáját.

Környei László, az Oktatási Minisztérium közoktatási helyettes államtitkára a magyar közoktatás rendszeréről és ezen belül a látássérült gyermekek speciális és integrált oktatásának helyzetéről tartott érdekes és sok adattal alátámasztott előadást.

Dr. Herman Gresnigt úr, az ICEVI (Látássérült Gyermekek Oktatását Segítő Nemzetközi Bizottság) európai szervezetének elnöke az iskolát köszöntő beszédében ismertette a nemzetközi szervezet célját és feladatait, tevékenységi körét és a magyarországi iskolákkal 1992 óta létrejött gyümölcsöző kapcsolatát. Talán nem tűnik szerénytelenségnek megemlíteni *Gresnigt* úr dicső szavait és elismerését, amellyel hazánk régiós szerepét méltatta, hiszen az 1995-ben Budapesten rendezett ICEVI konferencia elsőként biztosította nagyszámú kelet-európai szakember részvételét, mellyel az Európát elválasztó falat legalább a mi szakmánkban sikerült áttörni. Az akkori konferencián épp a budapesti vakok iskolája adott szállást 150 kelet-európai résztvevőnek.

Antonina Adamowitz Hummel professzor asszony a Varsói Egyetemről bemutatta azt a nemzetközi programot, mellyel a látássérültek rehabilitációs szakembereit képezik, és amelyet több magyar szakember is sikeresen elvégzett.

Solveig Sjöstedt, a svéd kisebbségi látássérültek iskolájának Helsinkiből érkezett volt igazgatónője sok humorral fűszerezett előadásában ismertette az intézmény sajátos helyzetét és integrációs szakszolgálatát.

Dr. Csocsán Emmy, aki jelenleg a Dortmundi Egyetem professzora, de előtte több évtizedig képezte a magyar tiflopedagógusokat, a hazai és a német gyógypedagógus-képzési rendszert hasonlította össze. Előadásának érdekes tanulsága, hogy a képzési programok és rendszerek megújítása iránti igény nemcsak hazánkban, de a Dortmundi Egyetemen is állandóan napirenden lévő kérdés.

A délutáni plenáris ülés a szakterületünkön mindenki számára jól ismert *Lawrence F. Campbell* előadásával folytatódott. *Larry Campbell*, az ICEVI elnöke és a philadelphiai Overbrook Vakok Iskolája Nemzetközi Programjának vezetője rengeteg, hazánkat is érintő projekt kezdeményezője és támogatója. Előadásában a látássérültek oktatásának nemzetközi áttekintését hallgathattuk meg, a világban újabban megjelenő problémák és tendenciák középpontba állításával. Szemléletes és élvezetes előadását korszerű számítástechnikai programmal kísérte.

Helesfai Katalin igazgató asszony érdekfeszítő előadása a múltból a jelenbe, sőt a jövőbe kalauzolta a résztvevőket. Az iskola különböző programjait és tagozatait videofilmen szemléltette.

A délután hátralévő részét a külföldi társintézmények bemutatkozása töltötte ki. Így betekintést nyerhettünk a kolozsvári, munkácsi, temesvári, pozsonyi, prágai, krakkói, a Varsó melletti Laski, a nürnbergi és a ljubljanai látássérültek iskoláinak munkájába. Az előadók nem rejtették véka alá azokat a problémákat, amelyek nehezítik az általuk is oly nagy lelkesedéssel szorgalmazott szem-

létváltás és korszerűsítés megvalósítását. Ugyanakkor jó volt hallani és a bemutatott videofilmeken látni azt a hatalmas fejlődést, amelyek régióink iskoláinak elmúlt 10 évében történtek a korai fejlesztés, az integráció, a halmozottan sérültek fejlesztése, a rehabilitáció és az információs technológiák terén. A külföldi és hazai vendégek előadásuk után kedves ajándékokat adtak át intézményük vezetőinek és dolgozóinak jókívánságait tolmácsolva a vendéglátó vakok iskolájának. A gratulációhoz és az ajándékozáshoz *Nádas Pál*, a budapesti Mozsásjavító Általános Iskola igazgatója is csatlakozott.

A konferencia másnapján a résztvevők előzetes választásuk szerinti budapesti látássérültekkel foglalkozó iskolákat és intézményeket látogattak meg, ahol szakmai érdeklődésüknek megfelelő programokat szerveztek számukra a vendéglátók.

A délután szekcióülésekkel telt a látássérültek pedagógiáját manapság leginkább foglalkoztató témákban, így külön munkacsoportba került a korai fejlesztés, integráció, halmozottan sérültek, egyéni fejlesztések (látásnevelés, mozgástréning, mindennapi tevékenységek), szakiskolai képzés és technikai segédeszközök. A hazai és a külföldi vendégek is megtalálhatták az őket leginkább érdeklő témákat. A munkacsoportokat jól ismert hazai szakemberek vezették, akik vitaindító előadásukkal vezették be az adott témát, közös gondolkodásra és kooperációra inspirálva a résztvevőket. A szekcióülések lezárásaként a munkacsoportok vezetői a teljes publikum előtt számoltak be a csoportjukban folyó megbeszélés eredményeiről és a tervezett összefogásról.

A konferencia szakmai programjának zárására felkérték a hazai alapítványok és a szülőszervezet vezetőit, valamint a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének főtitkárát, hogy a konferencia általuk levont tanulságáról referáljanak a résztvevőknek.

Mielőtt a konferencia szakmai része az eredeti program alapján befejeződött volna, *Helesfai Katalin* igazgatónő és *Varró Attila*, az iskola számítástechnika-tanára egy igazi meglepetést jelentett be a hallgatóságnak. A holland Bartiméus Intézet és az angliai Dolphin cég összefogásának eredményeképp a budapesti vakok iskolája 5 darab, nagy értékű Braille-kijelzőt kapott ajándékba, melyekkel a vak kisgyermekes számítástechnikai oktatását kívánják támogatni.

A nemzetközi konferencia szervezői számos kulturális programmal kedveskedtek a résztvevőknek. Így hallhattuk az iskola tanáraiból *Késmárki György* vezetésével megalakult kórus magas színvonalú előadását, az iskola tanárának, a gyönyörű hangú *Flamich Máriának* szólóéneklését, *Varró Attila* és *Balázs Levente* dzsessz- és könnyűzenéből összeállított zongorajátékát, valamint a nyolckezes játékaival egyedülálló, világhírű Ungária zongoranegyest.

Budapesti és szentendrei városnéző programok és a csodálatosan kivilágított belvárost érintő esti sétahajózás alkalmával ismerkedhettek meg a külföldről érkező vendégek hazánk nevezetességeivel.

A konferencia sikerességét részben annak is köszönheti, hogy a plenáris üléseken magas színvonalú angol-magyar szinkrontolmácsolást biztosítottak a szervezők.

Ezúton is gratulálunk a budapesti vakok iskolájának a konferencia megrendezéséért, és érdeklődve várjuk az erről készülő kiadvány megjelenését.

Kovács Krisztina

Bővülő lehetőségek a látássérüléssel élő gyermekek képességeinek gazdagításáért

A Gyengénlátók Módszertani Központja, Általános Iskola, Diákotthon és Szakszolgálat (Budapest) új épületrésszel gazdagodott. Ebből az alkalomból, 2001. november 23-án ünnepségre hívta a gyógypedagógus szakma és a támogató társszakmák képviselőit a látássérüléssel élő gyermekek Miskolci úti iskolája. Az iskola, melyet *Kovács Csongor* igazgató vezetésével 1982-ben vettek birtokba a gyermekek és tanáraik, ezen a napon ünnepelte az épület bővülését. Az újonnan elkészült emeletréépítés egyidejűleg esztétikai értéknövelő és szakmai munkát gazdagító hatású. A régi épületet már kinőtte a Módszertani Központtá fejlődött iskola. A Módszertani Központ, mely az iskola és diákotthon fenntartásán túl magába foglalja a Szakszolgálatot, annak szerteágazó tevékenységével, végre korszerű és szakszerű elhelyezést biztosíthat mindezen tevékenységeknek. Az iskolai tanítás új termekhez jutott, de megfelelő elhelyezést kaptak az oktató munkát támogató tevékenységek is, nem utolsósorban pedig a Szakszolgálat került megfelelő körülmények közé. Az új szinten létesítettek 2 rajz, 2 technika, 1 földrajz-biológia, 1 ének-zene, 1 nyelvi, 1 számítástechnikai szaktantermet, 4 osztálytermet és 3 hangszigetelt zongora-gyakorlótermet. A könyvtár, mely gazdag állományával most méltó elhelyezést nyert, szintén itt kapott helyet, valamint a videostúdió is. A Szakszolgálat a szükséges munkatársi, egyéni és csoportos fejlesztésre alkalmas szobákon kívül rendelkezik még vendégszobákkal is, hogy a gyermekükkel vidékről érkezők, a szükséges ellátás kedvéért, mely néha nem egy napot vesz igénybe, ne kényszerüljenek többszöri utazásra. A régi épületrészben kisebb átalakításokat végeztek, így például a tanári nagyobb helyiségbe került. Az épület bővítése azzal a haszonnal is járt,

hogy az épületbe liftet építettek. Az iskola és diákotthon számára a lift lehetővé teszi a jövőben akár kerekesszékekkel közlekedő, halmozott sérüléssel élő látássérült gyermekek felvételét is.

Az átadási ünnepség programja lehetőséget teremtett a résztvevők számára az új épületrész megtekintésére, az oktatásba bepillantásra, az új szakmai beszámoló és tervek megismerésére.

A délelőtti program nyitott rendszerével szabad választást engedett a látogatóknak, mikor akarnak az új szinttel ismerkedni, órákat látogatni. 9.00-9.45-ig választhatunk ének-zene, matematika, környezetismeret, rajz, angol és német nyelv, informatika és földrajz óra látogatásából 1-8. osztályig a normál tantervű tagozaton, testnevelés tanításból a könnyített tantervű tagozaton. 10.00-10.45-ig technika, magyar, matematika, történelem órákat látogathattunk a könnyített tantervű tagozaton, testnevelés és környezetismeret órát a normál tantervű tagozaton, valamint óvodai iskola-előkészítő foglalkozást. Az én választásom a könnyített tantervű tagozaton egy történelem óra látogatására esett, mely a 6. osztályban folyt. Színes, a gyermekek érdeklődésének és képességeinek megfelelő órát láthattam. Öröm volt átélni, hogy a gyermekek milyen sokat tudnak, mennyire szívesen tanulják a tantárgyat. Igazi jó, gyermekközpontú pedagógiai munkába nyertem bepillantást!

11.00-13.00-ig az ünnepélyes megnyitóra került sor, melyet az intézmény igazgatója, *Jankó Brezovay Pálné* tartott. Az igazgatónő megnyitó szavaiból azt is megtudhattuk, hogy az iskola tantestülete „Budapestért” díjat kapott a Fővárosi Közgyűléstől. Ezt követően először a Kovács Csongor Alapítvány emléklapokat adott ki, a díjban azok részesültek, akik az elmúlt években kiemelkedően segítettek az iskola munkáját. A díjakat *Kovács Csongor* özvegye adta át. Díjat kapott: *Feszl István*, a Magyar Optikusok Ipartestületének örökös elnöke, *Kujbus Ferenc* cégvezető, az iskola támogatására 3-szor szervezett Zeiss-bált, *Kiss György* optikus, aki Eschenbach-nagyítók beszerzésével segíti az iskolát, *Gerő Rudolf*, a MOI jelenlegi elnöke, a *Gellért Lions Klub*, az *Életfa a Gyökerektől a Fényig Alapítvány*, a *Hoya Lens Hungary Kft.*, az emeletráépítési munkák felelőse, *Gaál Zoltán*, a Fővárosi Önkormányzat Beruházási Ügyosztályának vezetője, a Fővárosi Önkormányzat Városépítési Tervező Kft. munkatársai, *Krikovszky Péter* vezető tervező, a Hansa Fővállalkozó és Mérnöki Iroda építésvezetője, *Progress-B'90 Kft.*, *Piet van Eijsden* úr, a holland társintézmény, a Bartiméus munkatársa, a Kovács Csongor Alapítványban végzett tevékenységükért: *dr. Szakál Róbert* az ügyvédi, *Brunszkó Erzsébet* a titkári, *Gerzsenyi Ferencné* a gazdálkodási, *dr. Horváth Anna* az évtizedek óta végzett szemész szakorvosi munkájáért.

A továbbiakban a gyermekek általuk készített apró tárgyakkal kedveskedtek az iskola munkáját folyamatosan támogató más személyeknek, például a társintézmények igazgatóinak, az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar munkatársainak. Az iskola is kapott néhány ajándékot, pl. *Fehér Anna* nővér, a Vakok Batthyány László Római Katolikus Gyermekeotthona, Óvoda, Általános Iskola igazgatónője Braille-nyomtatású bibliát adott át, a Magyar Optikusok Ipartestületétől iskolázászlót kaptak ajándékba, a Dr. Kettesy Aladár Általános Iskola és Diákotthontól az iskola nemzelt jelképét hozta ajándékba.

A gyermekek műsorral folytatták a programot. Élvezetes, színvonalas műsoruk emelte az ünnepség hangulatát. Kórus, szavalat, Bach és Beethoven zongoradarab, Lázár Ervin mesejáték és sok egyéb, értékes mű szerepelt a gyermekek műsorán. A műsor után rövid kitérőt és pihenőt jelentett a kellemes fogadás, finom falatokkal, üdítővel, kötetlen beszélgetéssel.

A délután szakmai programja bemutatta az iskolában és az iskolához kapcsolódóan folyó szakmai tevékenységek nagy részét. *Jankó Brezovay Pálné* előadásából képet alkothattunk az iskola kapcsolatairól, terveiről és szerteágazó munkájáról, valamint arról, ahogyan tevékenységén keresztül saját magát a jövőre definiálja. Az igazgatónő bemutatta az új kiadványt, mely a Fővárosi Közoktatásfejlesztési Közalapítvány támogatásával készült el erre az ünnepélyes alkalomra és az inkluzív pedagógiát támogató Módszertani Központ és Szakszolgálat munkáját, mint modellt ismerteti. Kiemelte, hogy az elkövetkező egy évre, kísérleti jelleggel ezt a munkájukat 5 fő gyakorló tanári státusszal támogatja a Fővárosi Önkormányzat. Az igazgatónő előadását a Látásvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság és Gyógypedagógiai Szolgáltató Központ szemésze, *dr. Velcsey Ágnes* előadása követte. A doktornő tájékoztatta a hallgatóságot a manapság gyakori kórképekről, majd *dr. Horváth Anna*, a Gyengénlátók Módszertani Központja szemésze a rehabilitációs konzekvenciákról szólt. *Zsótér Zsuzsanna* az orvosi szemléleten túllépve, a modern gyógypedagógia-tudomány korszerű gyakorlatába vezetett el minket. Előadásán keresztül bepillantást nyertünk a látásjavító eszközszolgáltatás kialakításának, bővítésének küzdelmeibe, lehetőségeibe, folyamataiba, és a kliensekkel végzett munka örömeibe, egyediségébe. A rövid szünetet követően a szakszolgálati tevékenységről, az inkluzív pedagógiai törekvésekről hallgattunk beszámolót a Szakszolgálat vezetője, *Vargáné Mező Lilla* előadásában. Megtudtuk, hogy jelenleg több mint 300, óvodától a felsőoktatásig integrált gyermek és fiatal tartozik a nyilvántartásukba. Rendszeresen szerveznek programokat a családoknak és továbbképzéseket a pedagógusoknak. A feladatok változásával módosuló gyógypedagógus szerepkör szempontjaiba avatott be minket *Mándi Tiborné*, az iskola oktatási igazgatóhelyettese, és a diákotthon szerepéről beszélt *dr. Kissné Kelemen Gyöngyi*, a diákotthoni igazgatóhelyettes. A záró szakaszban egy szülő és volt tanítványok idézték fel az integrációs felkészülés buktatóit és azt a nélkülözhetetlen segítséget, amit az iskola tanáraitól és a Szakszolgálattól kaptak. Az elhangzott több sikeres életút, tanulói pályafutás, a nehézségek és a szükséges segítség egyedisége mind, az iskola bővülésével most új lehetőségeket kapott szakszolgálati munka szerteágazó, gazdag tevékenységéről mutatott újabb képet.

Hosszú, de nagyon tartalmas napot töltöttünk a Miskolci úti iskola vendégszerető falai között. Kívánjuk a Módszertani Központnak és minden részlegének, ez alkalomból kiemelten az új helyen működő Szakszolgálatnak, hogy sok sikerben, örömben legyen részük elkövetkezendő munkájuk során! Segítse őket ebben új környezetük szépsége, korszerűsége és harmóniája!

Prónay Beáta

Névfelvételi ünnepély és szakmai nap Gyulán

A Gyógypedagógiai Szemle 1999. évi 3. számában megemlékezést olvashattunk *Pánczél Imréről*, a gyulai gyógypedagógiai intézet volt igazgatójáról, születésének száztizedik évfordulója alkalmából. A cikket *Pánczél Imre* leánya, *dr. Pánczél Márta* írta. Értelmiségi igényességgel, gyógypedagógiai történeti pontossággal és gyermeki büszkeséggel tájékoztatta az olvasókat édesapja eseményekben gazdag életéről és szakmai munkásságáról.

1925-ben, a fővárosi intézmények után elsőként, a megye szakmai hálózatának kezdő láncszemét képezve alakult meg az intézmény a régi gyermekmenhely épületegyüttesében. Vezetője *Kádas György* gyógypedagógus volt, akiről a gyermekek és fiatalok szülei, valamint az intézmény munkatársai közreműködésével létrehozott alapítványt 1995-ben elnevezték, és amely 1998-tól lakóotthont működtet értelmileg akadályozott fiatalok részére.

2001. október 20-án – szakmai nap és ünnepség keretében – az intézmény felvette második igazgatója, *Pánczél Imre* nevét.

Megnyitó előadásában *Németh László* igazgató úr röviden ismertette az *intézmény történetét* és méltatta *a névadó szakmai és emberi értékeit*. *Pánczél Imre* igazgatása alatt egy haladó szellemű, mai terminológiával szólva a szegregált gyógypedagógiai intézményt funkcionálisan és szervezeten is a helyi társadalomba integráló, a civil társadalommal együttműködő, a növendékek sokoldalú fejlesztésében gondolkodó és cselekvő intézet formálódott. „Pánczél megkövetelte a tantestülettől, hogy állandóan tökéletesítse tanítási-nevelési módszereit, s rugalmasan alkalmazkodjanak a gyermekekhez és a helyi lehetőségekhez, körülményekhez” - hangzott el az előadásban.

Portörő Sándorné iskolai igazgatóhelyettes asszony videofilmel kísérte a *Pedagógiai szakszolgáltatások, fejlesztő tevékenységek az értelmileg akadályozott gyermekekért* című előadását. Tizenegy éve részesülnek a gyermekek logopédiai fejlesztésben, egyéni vagy kiscsoportos formában. 1993 óta – körzeti ellátásként – utazó pedagógusaik öt kistélepülésen látják el a rászoruló gyermekek beszédjavítását. Az iskolán belül évente 40-50 gyermek, körzeti ellátásban 130-140 gyermek részesül logopédiai fejlesztésben. A korai fejlesztést – a megyében az elsők között – 1991-ben kezdték meg. Eddig 82 gyermek részesült korai fejlesztésben, jelenleg 7 gyermek veszi igénybe a szakszolgáltatást. A kísérő videofilm bemutatta a gyógytornász munkáját, a pályázati pénzből vásárolt, a szenzomotoros ismeretszerzés lehetőségeit javító esz-

közöket (az 1997-es tanévtől indított fejlesztő foglalkozásokon eddig 42 tanuló vett részt) és a hipoterápia alkalmazását. Az elmúlt 10 évben közel 300 gyermek kapott lehetőséget arra, hogy differenciált képességfejlesztő programként vízben való mozgást tanulhasson. Szeptembertől négy munkatárs közreműködésével nyolc gyermekkel autista csoportot indítottak.

Az értelmileg akadályozott fiatalok társadalmi integrációjának segítése címmel *Bánlaki Jánosné* lakóotthon-vezető a gyulai iskolában végzett kilenc fiatalnak otthont nyújtó, a Kézenfogva Alapítvány Fészek Programja keretében alapított lakóotthonról beszélt. A jó személyi (2 szociális munkás, 4 képzett segítő) és tárgyi (a fiataloknak saját bútoraik, az intézménynek jó fejlesztő eszközei vannak) feltételek lehetővé teszik a szakmai program megvalósulását. A lakók egyéni és csoportos pedagógiai kísérése mellett a szülők számára rendszeresen tréningeket és beszélgetéseket biztosítanak.

Az előadások meghallgatása után az ünneplők megtekintették a Pánczél Imre Emlékkiállítását, majd kellemes állófogadáson beszélgettek múltról, jelenről és jövőről.

1999. decemberében, még a *Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola* kötött megállapodást a *Békés Megye Képviselő Testülete Óvoda, Általános Iskola, Készségfejlesztő Speciális Szakiskola és Diákotthon* nevet viselő intézménnyel a főiskolai hallgatók gyakorlati képzése, valamint a kutatás és fejlesztés területén történő együttműködésre. Az intézmény a főiskola „bázisintézményeként” terepet és szakmai irányítást, illetve segítséget nyújt a nappali és esti tagozatos, értelmileg akadályozottak pedagógiája szakos hallgatók gyakorlati képzéséhez az iskolai és diákotthoni, gyermekotthoni területeken, a hallgatók szakdolgozatainak készítéséhez és a tudományos diákköri munkához. A főiskola tanácsadással és konzultációkkal támogatja az intézmény szervezeti és működési innovációit, valamint tartalmi és módszertani munkáját (integrált nevelés, kollégiumi nevelés, gyermekotthon, otthonház stb.).

A megállapodás de jure és de facto egyaránt érvényes. Csak a résztvevők neve változott meg. Békés Megye Képviselő Testülete Pánczél Imre Gyógypedagógiai Szakszolgálati Intézményének a névfelvételhez szeretettel gratulál az együttműködő partner, az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kara és remél még sok évtizedes, eredményes együttműködést!

Szabó Ákosné dr.

TABLE OF CONTENTS

To the reader (<i>editor in chief</i>)	1
<i>Mrs. Gordos, dr. Szabó, Anna</i> : Antal Simon (1772-1808)	3
<i>Mesterházi, Zsuzsa</i> : Mainstreamed education in the Hungarian and international educational system	10
<i>Farkas, Lajos</i> : Electrophysical correlation in the development of intentional movements	14
<i>Vékássy, László</i> : Manners of treatment II. – case studies in the topic of stammering –	27
<i>Schiffer, Csilla</i> : Among the sighted ones as an elementary school pupil	41
Study visits, exchange of experiences (<i>Madarász, Éva</i>)	50
International relations (<i>Kókai Nagy, István</i>)	54
Forum (<i>Mrs. Erhart, dr. Molnár, Katalin; Maklár, Cecília; Mrs. Dérczy, Somogyi, Vera</i>)	57
History of special education (<i>Dr. Farkas, Miklós; Mrs. Pestuka, Semperger, Erzsébet; Mrs. Kovalinszky</i>)	63
Observer (<i>Hatos, Gyula; Kovács, Krisztina; Prónay, Beáta; Mrs. Szabó, Katalin dr.</i>)	72
Greetings (<i>editor in chief</i>)	9, 40

TARTALOM

Olvasóinkhoz (<i>főszerkesztő</i>)	1
<i>Gordosné dr. Szabó Anna</i> : Simon Antal (1772-1808)	3
<i>Mesterházi Zsuzsa</i> : Integrált nevelés a nemzetközi és a hazai oktatásszervezésben	10
<i>Farkas Lajos</i> : A szándékos mozgásosság fejlődésének néhány elektrofiziológiai korrelátuma	14
<i>Vékássy László</i> : Kezelési megoldások (II.) – dadogó-esettanulmányok –	27
<i>Schiffer Csilla</i> : Látók között kisiskolásként	41
Tanulmányút, tapasztalatcsere (<i>Madarász Éva</i>)	50
Nemzetközi kapcsolatok (<i>Kókai Nagy István</i>)	54
Fórum (<i>Erhartné dr. Molnár Katalin, Maklár Cecília, Dérczyné Somogyi Vera</i>)	57
Gyógypedagógia-történet (<i>Dr. Farkas Miklós, Pestukáné Semperger Erzsébet, Kovalinszky Pálné</i>)	63
Figyelő (<i>Hatos Gyula, Kovács Krisztina, Prónay Beáta, Szabó Ákosné dr.</i>)	72
Köszöntés (<i>főszerkesztő</i>)	9, 40